

LAKIALOITE 6/2010 vp

Laki työehtosopimuslain 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Suomessa voimassa oleva työlainsäädäntö on muuten päivitettyä, mutta työehtosopimuslaki ja työriitojen sovittelusta annettu laki ovat peräisin 1940- ja 1960-luvuilta. Nämä lait tulee pikimmiten saattaa arvioinnin ja tarpeellisten uudistusten kohteiksi.

Työmarkkinarauha ja sen ennustettavuus ovat tärkeä osa yrittäjyyden houkuttelevuutta, yritysten sijoittumismaavalintaa ja toimintamahdollisuuksia sekä yrittäjän tahtoa työllistää.

Esimerkkeinä työtuomioistuimien on langettanut useita hyvityssakkotuomioita Toimihenkilöunionille, joka kuitenkin tuomioista huolimatta on jatkanut lainvastaista työtaistelutoimintaa välittämättä työehtosopimusten voimassaolosta. Lisäksi AKT:n syksyn 2004 lakko ja kevään 2010 lakkouhka nostivat esiin keskustelun laittomien työtaistelutoimien aiheuttamasta vahingosta yhteiskunnalle, yrityksille ja asiakkaille sekä laittomista lakoista tuomittavista korvauksista.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan työehtosopimukseen osallinen tai sidottu yhdistys voidaan laittoman lakon ollessa kyseessä määrätä maksamaan paitsi oikeudenkäyntikulut myös hyvityssakkoa, jonka enimmäismäärä tällä hetkellä on 28 300 euroa. Laittomastakaan lakosta ei voida tuomita vahingonkorvauksia. Tämä käytäntö on säädöksenä toimimaton väärinkäytöksen ennaltaehkäisijänä ja oikeasuuntaiseen toimintaan ohjaavana. Nykykäytäntö vahvistaa yksittäisten pientenkin edunvalvontaryhmien

työmarkkinahäirinnän ilman pelkoa todellisten vahinkojen korvausvastuusta.

Kaikissa Pohjoismaissa on käytössä vahingonkorvausmenettely laittomien lakkojen osalta. Menettelyssä arvioidaan vahingonkorvauksen suuruutta määritettäessä lakon aiheuttamat vahingot yrityksille. Ainakaan Tanskassa, Norjassa tai Ruotsissa vahingonkorvauksilla ei myöskään ole ylärajaa. Ruotsissa tuomitut korvaukset ovat olleet pieniä, mutta myös lakot ovat olleet lyhyitä. Korvaukset ovat olleet keskimäärin 700—1 700 euroa. Tanskassa yksittäinen liitto on joutunut maksamaan 2,7 miljoonan euron vahingonkorvauksen. Norjassa suurin tuomittu korvaus on ollut 123 000 euroa.

Suomessa ammattiliitoille tuomitut hyvityssakot ovat olleet huomattavasti muita Pohjoismaita pienempiä. Sakon määrä suurimmillaan on niin pieni, ettei se välttämättä johda lakon päättymiseen, ja mahdollistaa myös sen, että jo useaan kertaan laittomaksi tuomittu lakko voi edelleen jatkua. Kuitenkin hyvityssakot ja oikeudenkäyntikulut vähentävät liittojen muita edunvalvontavaroja. Keskusteluun on myös noussut se, hyväksyvätkö kaikki ammattiliittojen jäsenet tai yhteiskunta rahojen käytön kerta toisensa jälkeen sakkoihin ja oikeudenkäynteihin valtion tukiessa ammattiliittoja muun muassa jäsenmaksujen verovähennysoikeudella.

Vahingonkorvausta määrättäessä tulee ottaa huomioon kaikki esiin tulleet seikat, kuten hyvityssakkoa määrättäessä otetaan. Vahingonkorvausmenettely tulee voimaan vain, jos työtu-

mioistuimessa laittomaksi tuomittua lakkoa ei lopeteta 24 tunnin sisällä työtuomioistuimen päätöksestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työehtosopimuslain 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 7 päivänä kesäkuuta 1946 annetun työehtosopimuslain (436/1946) 9 §:n 1 momentti ja 10 §, sellaisina kuin ne ovat, 9 §:n 1 momentti laissa 864/2001 ja 10 § laissa 424/1986, seuraavasti:

9 §

Työehtosopimukseen osallisen tai muun sidotun yhdistyksen ja työnantajan, joka ei täytä sopimuksesta johtuvia, 8 §:ssä mainittuja velvollisuuksiaan on, jollei työehtosopimuksessa ole toisin määrätty, maksettava hyvityssakko ja aiheutuneesta vahingosta vahingonkorvaus. Hyvityssakko ei saa olla 28 300 euroa suurempi. Vahingonkorvaus voidaan määrätä, jos työtuomioistuimen laittomaksi lakoksi tuomittua lakkoa ei ole lopetettu 24 tunnin kuluessa tuomiosta.

ma aihe ja yhdistyksen tai yrityksen koko. Eri-tyisestä syystä voidaan hyvityssakko ja vahingonkorvaus jättää tuomitsematta.

Tuomittu hyvityssakko ja vahingonkorvaus menevät, jollei työehtosopimuksessa ole toisin määrätty, vahinkoa kärsineelle, milloin omaisuusvahinkoa tai selvää liiketoimintahaittaa on syntynyt, mutta muuten sille asianosaiselle, jonka vaatimuksesta tuomio on annettu. Jos hyvitysmäärään oikeutettuja asianosaisia on useampia, tuomiossa on määrättävä, huomioon ottamalla kunkin niistä tai niiden jäsenten ja edustettavien kärsimän vahingon suuruus, miten tuomittu määrä on mainittujen asianosaisten kesken jaettava.

10 §

Hyvityssakkoon ja vahingonkorvaukseen tuomittaessa on huomioitava kaikki esiin tulleet seikat, kuten vahingon suuruus ja suhteellinen haitta vahinkoa kärsineelle, syyllisyyden määrä, toisen osapuolen rikkomukseen mahdollisesti anta-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 2010

Arja Karhuvaara /kok
Kalle Jokinen /kok
Hanna-Leena Hemming /kok
Pekka Ravi /kok
Jouko Laxell /kok
Juha Hakola /kok
Petri Pihlajaniemi /kok

Ilkka Kanerva /kok
Ilkka Viljanen /kok
Arto Satonen /kok
Kimmo Sasi /kok
Pertti Salolainen /kok
Petri Salo /kok
Petteri Orpo /kok

LA 6/2010 vp — Arja Karhuvaara /kok ym.

Sanna Perkiö /kok
Lyly Rajala /kok
Olli Nepponen /kok
Jari Larikka /kok
Marja Tiura /kok
Ulla Karvo /kok

Timo Heinonen /kok
Harri Jaskari /kok
Eero Akaan-Penttilä /kok
Tuulikki Ukkola /kok
Tuija Nurmi /kok